

Litterär Tidning.

N:o 71.

Onsdagen den 4 September.

1839.

Översättningar efter Rückert ur Liebesauss.

(Forts. och sl. fr. föreg. N:o.)

Obeskriflig blomstrar kring mig våren,
Uti fönstret sjunga näckgalar,
Ljusblå blickar himlen in och solen
Der jag sitter vid mitt bord och diktar.
Fler än blommorna på fältet springa
Dagligt nya sånger från min penna,
Och från mina sångarblommor blickar
Mellanåt jag ut på vårens blommor.
Ler mot den, och ser den le tillbaka,
Beggedera af oss synes lycklig
Med sig sjelf och med den andra, sköter
Samma blomsterhvärf i fredlig täflan.
Hela dagen diktande jag tänker
I lott på aftonen och på mitt arbets
Ljufva lön, då jag den Goda träffar,
Som med anspråkslös och trogen kärlek
Gör mig mera säll än hoppet lofvat —
Blott för henne är det som jag sjunger,
Liksom våren smyckar sig för henne;
Och hon älskar mina sångarblommor,
Som de kransar våren henne bjuder,
Lika huld emot oss båda, hvilka
Utan afund se hvarandras lycka. —
Älska, dikta, sjunga, skåda våren,
Dikta, sjunga, skåda våren, älska,
Finns ett kretslopp mera ljuft än detta,
Hvilket lekande jag genomlefver —
Och för att den ljufva kalken krydda,
Eggja mig till snabb och rastlös njutning,
Afskedet står vinkande i fjerran;
Snart betydningsfullt det träder närmre
Sägande: allt detta du förlorar. —
Som vårt lif är skönt emedan ändligt,
Älsklig ungdomen, emedan flyktig,
Rosen retande, emedan bräcklig,

Så jag nu den sällhet njuter dubbelt,
Som i morgon redan döden röfvar,
Påbegynta sånger vill jag ända,
Men oändligt qvälla de ur hjertat,
Rosenknoppar vill jag se i tragedi
Spricka ut till blomma, och dem bryta,
Och den sköna soln i dessa ögon,
Som med hvarje blick om evig trohet,
Evig känsla, evig ömhet tala,
Vill jag dricka in i själ och hjerta.
Hjerta, domna ej af vällusthägen,
Känn med sans din sällhets hela omfang!
Dessa alla än ej födda sånger,
Alla dessa hoppets rosenknoppar,
Denna kärleksvår och kärlekshimmel —
Allt i afskedsstunden sammanfatta
Till en enda känsla utaf sällhet;
H vem kan sedan ur din själ den röfva?
Fantasi och kärlek, hvilkas vinge
Icke tidens, rummets afstånd aktar,
Skall, om och du dväjs i ödemarken,
Hvarje ögonblick dig återbåra
Till det paradis, som du har lemnat.

Bibliografisk öfversigt af Svenska Litteraturen

1839, 1 Januari — 30 Juni.

Forts. och sl. fr. föreg. N:o.)

Medicin: Bihang till huslåkaren; Ögonläkaren;
Om rökkurer vid kronissa sjukdomars behandling af Å-
Ferman; Några berättelser öfwer döden af Lachendorph;
Om wattenkurer; Läroboek om vårdan af quinnans slägt-
lis etc. af Cederstädt tredje bandet; Årsberättelse om
Svenska Läkaresällskapets arbeten af Sondén m. m.

Juridik: Förslag till Tableau, utvisande de wä-
sentligaste filialtigheter emellan nu gällande lagbud

och stadganderna i Förslag till Civil lag samt den del deraf, som omfattar utsökningsskalan af Boye; Ny lag-samling, tredje häftet, m. m.

Blandade ämnen: Lärobok i det praktiska af sjöartilleriveterenkapen af S. G. Ehrenstam; Reglor för Svensk rättsläsning af Feuk; Bondens angelägnaste göromål vid jordbruken af Carlstedt; Årsberättelse om teknologiens framsteg af Pasch; Handbok i infanteriereyen andra och tredje åfdelningen; Cours de Langue Francaise af Josephina Deland, god; Den lilla bondvännan, en stånt åt Skånska allmogen; Krigswetenskaps Akad. Handl.; Läsning för landsthushållare i Östergötland; Lärobok i allmänna och svenska grammatiken af Silén tredje upplagan; Sweus etymologi och syntax af Cramér, obetydlig; Nyckel till Esquinas correspondance två delar; Nyckelherskrifter m. m.

Planschwerk: Galeri af utmärkte svenska lärde, Vitterhetsidkare och konstnärer etc. ritade af Sandberg, Lithograferade af Cardon 4 häftet, ett förrättigat arbete; Porträtt af Kronprinsen efter Westins målning; Skansdinaviska foglar af Rörner första häftet; Hogarths sedesmålinningar, Lithograferade af Bougt andra häftet; Minnen ur Napoleons lefnad ritade på sten af Scheele 27, 28 häftet; Napoleons historia i teckningar af Adam, Porträtteterna af Meaurin, Lith. af Scheele; Prinsarneas ritbok, Lith. af Brouhn; Teckningar till Fryrells Berättelser lith. af Scheele, wackra; Stockholm förr och nu 10 h.; Fordna och Närvarande Sverige XLV h.; Svenska Konungar och Deras tidehvarf B. II. h. 14; Geografiskt Bildermagazin m. m.

Musik: Sånger med forte Piano af G. Branting; Musiken till Fredmans epistlar för Guitarré af Drakenberg. 1 h.; Urania för Guitarré 1 h.; Flera stycken dansmusik; Svenska folksvisor 1 h. Lördagsmagazin för Guitarrespelare 1—5 N.; m. m.

Översättningar:

Vitterhet: Folksagor för Gamla och Unga, alla nationers yppersta gamla folksagor 1 h.; i Kabinets Bibliotheket: En snillrik quinna af Brielet, Rosa och Blenda af George Sande, full af passion; Ardent Throughton af Howard; i Läsebiblioteket: Improvisatören af Andersen; Hofmannen af Bulwer; Lorgnetten, Novell af Delphine Gay; Shakespeares Julius Cæsar övers. af Westerstrand; 1001 Matt övers. af h. Sandström 1 D. V Häftet; Irlandská Folksagor; Robert af Normandi af Scribe; Ungdomsminnen Komedi af Melesville och Dumanoir; Strozzi och Martino, Komedi af Scribe; Louise de Lignerolles Dram af Dinaur och Legonvè; Den Årelysine, Komedi af Scribe; Drottning Christina vid 16 år, Komedi af Bayard. — **Historia:** Den äldre och Nyare Litteraturens Historia af Fr. v. Schlegel; Columbus, dess lefnad och resor af W. Irving; Nordens Mytologi af Grundtvig. 2 uppl. övers. af Ruda. — **Geografi och Statistik:** Werldsomseglatren VI B. 2 h., ett intressant arbete. — **Theologi:** Den christi

predikaren. En årgång Predikningar övers. etc. af Mellin m. fl.; W. Wilberforce, en Guds man, ingen partiman af Neander; Harms Pastoral-Theologi; Det evangeliska prestaembetet efter Luthers åsikt etc. af F. Gesert; Nyynsters Berättelser övers. Christendomens trosläror 2 B.; Godskigheten sörsta hemlighet etc. Af Tholuck. Övers. af Mag. Ekendahl; Strids- och Frids-roy af M. Luther 1 h.; Gåska för hela lefnaden af Rosenmüller, övers. Andra Uppl. — **Naturvetenskaper:** Hvarföre och Dersöre etc. — **Juridik:** Commentarier till Homers Odysé af Crustus 1 h.; Langes Grekiska Grammatika; Frithiof den djertives saga övers. fr. Isl. af A. J. Arwidson. — **Medicin:** Praktisk Diagnosik af invårtes Sjukdomar etc. af Sobernheim, övers. af Schwartz; Urinvägarnes Sjukdomar af Brodie, övers. af dens. — **Blandade skrifter:** Läsebok för Barn af Wimmen; Moderhemmet af abbott, övers. af Wensjö; Handbok för Landmän uti Åkerbruk och Boskapsskötsel af Koppe, övers. 2 Uppl. 1 Del. — **Musik:** Positionen ur Loujumeau af Adam; Sångstycket för Piano forte ur Robert af Normandi af Meyerbeer, Alsbildvalsen af Strauss; Öflningar för Piano forte med utsatt fingersättning af Bertini.

Litteratur:

Brage och Idun. 2 S:ta Köpenhamn 1839.

Denna ganska intressanta tidsskrift har två varv icke heller denna gång så många bidrag af svenska författare, att det förortade företaget tyckes hafwa blifvit med särdeles färlek omfattadt i Sverige. Här finnas dersöre blott några stycken af Ållerblom, Lindeblad och en Student Strandberg, hvars namn vi nu första gången hör, men ingenting af Tegner, Franzén, Ulrinquist och så många andra. Med annu mindre färlek tyckas Norrmannen hafwa omfattat företaget, ty i detta häfte har endast en Norrman skrivit. Detta är dock bra bedöfligt, ty genom en sådan litterär förening, som åsyftas genom denna tidsskrift, löper hvarken Dans, svenska eller norska nationalitet fara att förlora sitt, ty hvarie författare uppräder ju med sitt språk och kan i sina bidrag uttrycka hela sin nationalitet.

För detta häfte vilja vi nu redogöra. Första afhandlingen är af den berömda naturforskaren Ørsted Om ordnat delinduttryckens naturverkan, ett samtal i insiken. Dernäst följa historiska skisser af Fredrik Hammerich innehållande en poetisk tafsa övers. den Pyrenæiska halvöns historiska, och övers nordens världshistoriska betydelse, idéer till en skandinavisk historia. Dessa högst intressanta och färgrika historiska fantasier innehålla visserligen ingenting historiskt nytt, men sammanställningen af de mest lysande bevisen, de mest poetiska momenterna af landets natur och folkets nationalitet, iemte utdrag ur poetiska gamla målningar af nationalkraftens concentration hos vissa stora individer, t. ex. C. d. Åtta stycken finnas ur Anglosachska sånger t. ex. den herrliga sången Kristi nedfart till helvetet "Hvem känner icke i des prof igen den engelska högsången från de nyare tider? Långsinnadt wildt som Young och Byron, dristigt och dierst

som Shakespeare, sjöng redan Englands äldsta stamfader, medan det var natt i Öster och Söder; och som de sjöng, talade och handlade de." — Fr. Hammarich har fört utgivit ett lärda arbete om Ragnaroks mythen. — Om den Koryceiske Grotte af Brondsted är en schildring af denna romantiska håla på Parnasen. — Det Danske Samfund af Grundtvig innehålla storartade och poetiska betraktelser öfver Historien, framställda på hans genialiskt jollrande föredrag. Teckning af de Samhällsförhållanden, som föranledde reduction och en välvde i Sverige under Carl XI af Cronholm, en afhandling, som innehåller en mycket sittig historisk sammanställning ur fällorne, och fastar hūs öfver denna tid. Cronholm är en man med outtröttlig flit, stor historisk lärdom ur fällstudier; han saknar kanske endast historisk konst. Emellertid skall hans forskarlikt för Sveriges Historia bli twa af stort gagn och hans namn i den svenska lärdomens annaler en gång lysa med välsörjent glans. Herr Barfod, utgivaren, har skrifvit Dannerbrog's, den danske rikssanans, historia. Der på folja dikterna. Nåktergalens Sang till Sole u. och Barnungarns af Åssar Lindeblad åro twenne söna sanger. Återbom har lemnat ett nytt skönt sycke ur sitt tryckta Sagospel Fågel Blå. Man dömme;

Amundus och Florinna på balconen.

Amundus.

Vi stå vid randen:
Men lågt dess wårū är; skrämma swindelhöiden ej?

Florinna:

På ingen brant man swindlar, när man så blir född.

Amundus.

Så äga för os sjelfwa wi ett ögonblick,
I ro från qvalmet, lismar-sweken, larverna!
Begagnom det! — Det gömmer i sitt Nu en werld,
Så friss, så hūs, så andesval, som denna natt.

Florinna.

Så sön ånnu ej någon cypris natt jag sett,
Ej någon än, som med sig bar så heligt lugn.
Kristallklar, från de fjerran winberg öppnar hon
Sin famn, att till sitt hierta trycka park och stad,
Som i sin halfkrets sovva re'n kring hafwets fjärd;
Men famnen war af drömmens englar full; och fritt
De flyga nu i rymden ut med hwiskarspråk,
Att helsa jordens blomsterlägt från himmelens.

Amundus.

Jal gyllne sjenor skåda ned från högblatt hwals,
Ur djupet figer fromma blommors rökelse;
Acæian och granaten hvista wexelvis
Sin dost ur snöhvit vifkark och vurpurrodt.
Men sätta i dwala ligger lustens fängarhop,
Eppres och lager silla sät, ej pinjen röts,
De flägtar domna sjelfwa, som förrådde my
Hwad slummetryngda rosors mun dem anförtrott;
Blott fällornas eudiner ioltra om hvarann
Sin glada barndoms sagohud, i silswerglans,
Och hoppa djerft ur marmorfärgsten, mellanåt,
I hägsprång täflande med dunkla toppars höjd.

Florinna.

De sjunga om den helga wisdom, som i bild
Sin godhet speglar öfverallt, och dermed gör
Att bilden sjelf blir gudasall, blije strålande

Av salighet, blir återsen af öfverjord,

Blije morgonutgång inåt själens hem — blir skön?

Amundus.

Omedelbart den bilden står framför mig nu,
I närmsta närhet.

Florinna.

Framför mig just likaså!

Amundus.

Wäl må de båda bilderna, i nattens ram
Och mānans dager ställda så framför hvarann,
Förvissa sig, med ömsestig starblick,
Med samanglans af ögonhus och hvernclus,
Hwad denna högsta godhet will — hwad kärlek är!

(Forts. och s. n. g.)

Tankar i Representations-frågan. Af J. W. Sprengs
porten. St. 1839. och Förslag till en omfattande, i
laglig ordning verkställbar, Representations-reform.
Stockh. 1839.

Deba åro twå lärorika och på goda förslager rika skrifter,
hwilkas stora och rigtiga grundtanckor åro: twå kamrar, repre-
sentationsrätt åt de orepresenterade ständspersonerna, wal af
deputerade åtven inom Adeln, som endast åro walbara, om de
ega hus i stad, besutten fastighet på landet, eller ordinarie em-
bete eller erläggå ett wist välförningsbelöp; sjelfskifven rätt
för Konungens högsta embetsmän att delta i öfverläggningar
garne, men ej att rösta, öppen voting, förändrad riksdags-
taktik, o. s. v. Särdeles rik på nyttiga förslager är den sed-
nare skriften, t. ex. riksdag hwart tredje år, representanternes
wal för flera riksdagar m. m.

Den lyckliga omnibus-färden. En händelse år
1836. St. 1838. 159 sidd.

En liten novell, ganska natt och listigt berättad, bewisande
verlig talent. Växerligen är anläggningen byggd på öf-
verdrift af ädelmod, hvarföre förf. nödgats som en efterhjelp
upptänka en naturlig grund dertill, nämligen slägtkap, hwil-
ket dock ingenting hjälper post festum. Hade Rec. läst den-
na novell före författarinans sista roman Emmas Hjer-
ta, som är denna wida underlägsen, skulle omdömet öfver
den sedan icke urfallit så hårdt. Novellen torde vara förf-
attarinans genre. Må hon ge flera sådana täcka berättelser
som den närvarande. —

Savonarden. Roman af P. Koch. Övers. Delar.
Stockh. 1839.

Koch är känd för en lidrig fantasi, såsom man kan se
af hans på svenska översatta ökysta bok, En wildhier-

nas memoarer, samt ett ledigt föredrag. Därmed punkt. Det finnes ingen tum af konstnär hos honom. Den public, han skrifter för, får icke ha mycken respect för moralen och ålka nobla karakterer, wärdera konstnärlig plan, men har denna public lust för hvardagsscener, bordellhistorier, tokoligheter etc., så tycker den om Rock, liksom en så stor massa af Frankrikes befolkning. En profkarta på lumpenheten i hans anläggning ger denna bok; en sammansättning af händelser utan all composition; hwars enhet endast utgöres af personen, (här en passiv warelse, som är omständigheternas barn) som ger boken namn. Denna roman är dock en af hans mest anständiga. Savoyardens barudomstid och Manettes kärlek är oändligt täcka partier. —

Kongl. Wetenskaps-Academiens Handlingar
för år 1837. Sthm. 1838. 8:o.*)

Då K. Wet. Ac:s Handlingar redan fortfarit att utgivwas nära ett hundrade år, torde det vara öfverflödigt att yttra något om detta arbetes plan och värde. Vi skole dersöre i des ställe så kort som möjligt redogöra för det viktigaste i denna årgångs Handlingar. De innehålla, utom 2:ne Biographier, 14 smärre afhandlingar af 10 olika författare, hvarefter bland 3 högt aktade författare nyligen afslutit, neml. B. Fries, Rudberg och Sommerfelt; de 2:ne förrés förtjenster*) är fört i korhet omnämnda i denna tidning, den sistnämndes i № 2 af de i Lund utkommande "Botaniska Notiser". Fries har här lemnat ej mindre än 4 afhandlingar af Ichthyologiskt innehåll, hvilken alla visa med hvilken uppmärksamhet och noggrannhet han studerade naturen, med en säkerhet i uppgifter värdig en Aretids landsman.

1. Om Stirren, *Salmo Salmulus Raij*, en ny recruit för vårt Fauna, hvilken man i allmänhet synes antagit för en unge af *Salmo Salar*, under förmordan att färgen under olika åldrar undergick betydlig förändring tills den slutligen blef en fullkomlig *S. Salar*. När här till kom, att man (förmödl. i anseende till ej fullt noggranna observationer) ej fann annat än hanner, tycktes det vara så mycket mera skäl för *Shaw* att anse denna fisks arträttighet för problematiskt. Fries har emedertid noggrannare undersökt förhållandet och funnit sig föranläten stadsfåta den arträttighet redan *Raij* tilldelat honom.**) Stirren är hittils i Skandinavien endast observerad i Norrköpings ström, der den finnes i myckenhet tillika med Forellen (*S. Fario Linn.*), med hvilken den synes härstades blifvit förbländad, och hvilken den synes komma närmast från *S. Salar* "efter man den vid första bönkast på fensformen". Märkwärdigt är, att man ej ännu funnit någon romanskinn hona, men väl afslingskrona haunar, hvareibland flere exp. som

*) Denna årgång har fört i Juli månad d. å. varit tillgänglig i Upsalienska Bokhandeln!

**) Bland de i Biographierne öfwer B. F. Fries (i Eos och Biogr. Lex.) uppräknade skrifter saknas: "Katalog öfwer Zoologiska Nits-Museum. I H. Sthm. 1835. 8:o.

***) "De Gamle visste längt mer, än vi i allmänhet tro!"
E. Fries.

syns nytt häfwa utlekt. *Shaw* fångade flera Stirrar och förvarade dem i dammar, som hade tillgång på rinnande vatten, och sann att de följande året woro fullkomligt lika med Larynglet, då det lemnar floderna och beger sig till havet. "Så wida dessa observationer är riktiga är på det mest evidenta färt bewist att Stirren ej utgör någon särskild art, utan bestämt måste vara ungen till *S. Salar* (Blanklaren.) Detta förutsätter likväl allt för stora metamorphoser och strider så mycket emot anslagen, att man nödgas awakta justeringen, innan den påyrkade satsen kan antagas. Ty wist är att med det samma försynna alla hittils begagnade characterer för att åtskilja Lararterna, dem man då måste i alla åldrar ega individer af, för att inbördes kunna genom jemförelse åtskilja. Saken är emedertid af vigt att få utredd, och det wore önskligt att personer, som wistas en längre tid vid sådane vatten, der Laren eller Stirren förekommer, funne det af intresse att anställa undersökningar. Tro *Shaw* s uppgifter grundade följer af dem: att Stirren endast kanträffas uti sådane floder och sjöar, uti hvilka Laren uppgår, och måste finnas på alla de fallender Laren leker; — att något annat Laryngel ej existerar; samt att man aldrig bör från och med Juni månad till och med October (i det minsta) träffa någon Stirri öfwer 6 tums längd." — Afhandlingen åtföljes af en wäl tecknad figur af Stirren, i half naturlig storlek.

2. Pterycombus ett nytt Fisssläkte från Is-hafvet. Först. hade bland åtskilliga naturalster Hr. Sjökapten Biarmark hemförde från Hammerfest år 1831 och benäget förvarade K. Wet. Ac, öfwen funnit en hittils obeskriven Fiss, hvilken han benämner *Pterycombus Bramae*, och anser närmast slägt med *Pteraclis Gronov.* (Hvilket släkte Cuvier tills widare insikt i slutet af sitt *Scomberoides*) och med hvilket släkte förf. förmödar att den framdeles kommer att utgöra en egen familji. Det beskrifta exemplaret war upptorkadt samt der och hvor missleradt, att det wore önskligt om något fullständigt Ex. kunde komma någon af våra Ichthyologer tillhanda, för att närmare utreda denna, högst rara fiss. — Afh. åtföljes af en fig. af W. v. Wright "med fullständig noggrannhet i de minsta detaljerna."

(Forts. n. 9.)

Stockholm d. 30 Aug. 1839.

Red. af EOS!

Ridderstads förslag är ett ord i sinom tid, det wi ej böre låta förlyga lixt annat alldaglighetsprat. Fordenfullt antecknar jag mig härmedelsl hos Red. såsom en till samlingsorten kommande ledamot, och jag skall med första sända Red. en uppsats angående saken, hvilken, enligt min tanka, bör bliwia ett ämne för de yngre sälternas gemensamma diskussion, och detta just i Eos.

Olof Gryrell.

Gefle, hos A. P. Landin.